

РЕЦЕНЗИЯ

От: **ПРОФ. Д-Р ГАЛИНА ГЕОРГИЕВА КУРТЕВА**,
професионално направление: *3.7. Администрация и управление*,
научна специалност: *Социално управление*
ВУ/ Научна организация: *Бургаски свободен университет*

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.7 Администрация и управление, научна специалност „Администрация и управление (регионално развитие)“ в УНСС.

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд, съгласно Заповед № 3224/20.12.2019 на Зам. Ректора по НИД на УНСС

Автор на дисертационния труд: ***Иван Йорданов Кочев***

Тема на дисертационния труд: *Развитието на малки и средни предприятия като фактор за повишаване на регионалната конкурентоспособност*

Научен ръководител: *доц. д-р Георги Бисеров Николов*

1. Информация за дисертанта

Иван Йорданов Кочев има магистърска степен по Икономика, придобита през 2005г. във ВТУ „Св.Св. Кирил и Методий“. От 1991г. до сега е Президент на Еврокредит България. Владее отлично английски език, има добри познания по руски, немски и гръцки език.

Съгласно Заповед № 3387/19.12.2018г. на Ректора на УНСС Иван Кочев е зачислен в докторантура на самостоятелна подготовка в докторска програма „Администрация и управление (регионално развитие)“, професионално направление 3.7. Администрация и управление към катедра „Регионално развитие“ на факултет „Управление и администрация“ на УНСС. Обучението е осъществено през периода 2018-2019г. Съгласно заповед № 3251/30.12.2019г. на Ректора на УНСС, считано от 18.12.2019г. дисертантът е отчислен с право на защита на дисертационен труд.

Като докторант Иван Йорданов Кочев е изпълнил всички изисквания, планирани в индивидуалния план за обучение. Участвал е с три доклада на международни научни конференции. Видно от представената Справка за изпълнение на минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ, Иван Йорданов Кочев има изискуемите точки за придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

2.1 Структура и обем на дисертацията

Дисертационният труд има класическа структура - увод, три глави, заключение, списък на използваната литература и *като цяло е логически издържан и добре балансиран по трите глави*. Основният текст на разработката е подкрепен с 12 фигури и 19 таблици. *Обемът на дисертационния труд е 187 страници, което е повече от задоволително.*

В съдържателно отношение, в *увода* докторантът представя основната теза, обосновава актуалността на изследването, целта на разработката, изследователските задачи, както и приложените методи при изследването на проблематиката в дисертационния труд.

Първа глава има концептуален характер и в нея авторът очертава теоретико-методологичните основи на конкурентоспособността на малките и средни предприятия. Добро впечатление прави умението на докторанта успешно да идентифицира и впоследствие задълбочено да изследва, и анализира проблемите при управлението на конкурентоспособността на предприятията в регионален план. Във *втора глава* докторантът представя резултатите от проведено емпирично изследване на конкурентното поведение на МСП и обществото в област Благоевград и връзката му с устойчивото социално икономическо развитие на областта за повишаване на регионалната конкурентоспособност. Докторантът обосновава изследването си с факта, че процесът на регионално развитие предопределя социално-икономическите и технически условия, при които функционира съответния структурен елемент (физическо, юридическо лице с идеална или търговска цел на дейност). Въз основа на анализа на резултатите от изследванията на регионалната конкурентоспособност като кумулативен резултат от фактори, както и на проучването на двигателите на конкурентоспособността в региона (област Благоевград), авторът обобщава, че регионалната конкурентоспособност би могла да се изследва в два основни аспекта – конкурентните активи и конкурентните резултати. Проучването на популярни подходи за изследване на конкурентоспособността на предприятията позволява на докторантът да предложи собствена методическа рамка за анализ. Това му позволява да систематизира основните фактори, определящи конкурентоспособността на региона и защитава тезата си, че върху състоянието на тези фактори може да се влияе и в този смисъл регионалната конкурентоспособност е управляема променлива. Логично в *трета глава* въз основа на анализа на резултатите от проведеното изследване докторантът се фокусира върху възможностите за подобряване на конкурентоспособността на предприятията в област Благоевград, предлага конкретни мерки и дейности за подобряването на тяхната конкурентоспособност, както и представя възможностите за прилагане на добри европейски и световни практики за мониторинг и оценка на конкурентоспособността на предприятията.

Може да се обобщи, че и в трите съдържателни глави, докторантът Иван Кочев показва определена способност за ясно открояване и аргументирана научна защита на своите виждания за повишаване на регионалната конкурентоспособност чрез създаването на условия за устойчив растеж на малките и средни предприятия в региона. В заключението на дисертационния труд са обобщени резултатите от реализираните задачи, поставени в увода. Добро впечатление прави, че на база на направеното изследване докторантът е идентифицирал възможностите за доразвиване на идеите, застъпени в дисертационния труд.

2.2 Оценка за: актуалност на темата; целта; задачите; обекта; предмета; основната теза на дисертационния труд

Дисертационният труд е посветен на една вечно актуална проблематика, свързана с регионалната конкурентоспособност, която се предопределя от производствените мощности на региона и в този смисъл е функция на конкурентоспособността на регионалните предприятия. Актуалността на изследваната проблематика докторанта обосновава и с необходимостта от разработване на научно-обоснована и практически приложима методическа рамка за емпирично изследване на конкурентоспособността на предприятията. Според докторанта, придобиването на знания за конкурентоспособността на предприятието, изучаването на методите на оценяването ѝ, както и овладяването на подходите и стратегиите за повишаване на конкурентоспособността е актуален проблем за регионалната икономика и респективно за изграждането на модели на регионално развитие в национален, регионален / местен план. Разработката е актуална и значима и от гледна точка на това, че съществуващите публикации по тематиката на регионалната конкурентоспособност на предприятията не са достатъчни за да обхванат актуалните проблеми и да анализират бъдещите предизвикателства, свързани с дигитализацията на икономиката и трансформирането и към новата индустриална революция 4.0.

Предмет на изследване в дисертационния труд е област Благоевград от гледна точка на извеждане на регионалната специфика в конкурентоспособността на предприятията в териториалната единица. Фокусът на дисертационното изследване е съсредоточен върху област Благоевград, където чрез провеждане на емпирични изследвания на конкурентоспособността са проследени особеностите в развитието на малките и средни предприятия в зависимост от функциониращата регионална среда. *Целта*, която си е поставил докторанта е да установи доколко развитието на малките и средни предприятия е фактор за повишаване на регионалната конкурентоспособност на ниво област в Република България. *Изследователските задачи*, чрез които докторантът реализира поставената цел, са насочени към систематизирането на основните теоретико-методологически въпроси на конкурентоспособността на предприятието; определянето на фундамента на концепцията за управление на конкурентоспособността на предприятието; извеждането на основните характеристики на съдържанието на отделните компоненти на системата за анализ и оценка на регионалната конкурентоспособност; разработването на методическа рамка за емпирично изследване, както на конкурентоспособността на отделното предприятие, така и за конкурентоспособността на регионалната икономика като цяло; апробирането на разработената методика за практическо емпирично изследване на конкурентоспособността на конкретни регионални предприятия. В съответствие с целта, *обектът на изследването* в дисертационния труд е конкурентоспособността на предприятието. Основната застъпена от докторанта *теза* е, че динамиката и равнището на конкурентоспособността на предприятието в отделната териториална единица зависи от серия външни и вътрешни фактори влияещи върху социално-икономическото развитие и формиращи конкурентния потенциал на предприятията от различен ранг. Докторантът аргументира своята теза чрез проверка на две хипотези, свързани от една страна с възможността факторите, определящи равнището на конкурентоспособността в регионален план да бъдат измерени в динамичен ред, а от друга страна с възможността чрез регионални политики и набор от политически лостове да се влияе върху реализирането на потенциала на отделните предприятия в региона, за да се повиши конкурентоспособност на регионалната икономиката.

Обобщената ми оценка е, че докторантът коректно обосновава актуалността на проучваната от него проблематика, ясно е очертал целта и обекта на

дисертационното си изследване, и е дефинирал правилно основната си теза и ограничителните условия за нейното доказване. Разработката има съществено значение за решаването на реален и комплексен проблем, свързан с регионалната конкурентоспособност.

2.3. Използвана научна литература

Представеният списък на използваната литература съдържа общо 162 източника на български и английски език, което е свидетелство за добрата литературна осведоменост на докторанта по проблематиката. Използваната литература е разнообразна, достатъчна и фокусирана към изследвания научен проблем. Тя е уместно използвана в изложението на дисертационния труд, което разкрива уменията на докторанта да осъществява научна селекция и да проявява критичност към чужди становища и концепции, когато обосновава своето мнение по изследвания проблем. Литературните източници са коректно използвани, съгласно възприетите изисквания за цитиране в научни публикации, което свидетелства за етичността на автора.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Основните резултати от изследването са представени в отделните части на дисертационния труд:

- Първа глава: Дефинирани са основните теоретико - методологични въпроси на конкурентоспособността на предприятието, като се акцентира върху методолого-приложните трудности при анализа на конкурентните предимства на предприятието от гледна точка на ролята им в регионалното развитие, респ. регионалната конкурентоспособност. Изведени са основните характеристики и етапи на процеса на управление на конкурентоспособността на предприятието.

- Втора глава: Систематизирани са методите и етапите при оценяването на регионалната конкурентоспособност. Представени са възможностите на различните методи при анализа на конкурентоспособността на предприятията в област Благоевград. Направен е кратък анализ на общия профил на област Благоевград (географско положение, икономика, инфраструктура, иновации и модернизация, социално развитие). Разработена е методическа рамка за емпирично изследване на конкурентоспособността на отделното предприятие и на регионалната икономика като цяло в област Благоевград и са анализирани резултатите от проведеното изследване.

- Трета глава: Идентифицирани са възможностите за повишаване на регионалната конкурентоспособност (област Благоевград) като са предложени конкретни мерки и дейности за подобряване на икономическата ефективност по избрани области на въздействие: вътрешна икономика; регионална политика; бизнес среда.

Резултатите в дисертационния труд имат теоретичен, методологичен и приложен характер и кореспондират изцяло с поставените задачи в увода на дисертационния труд, което е основание да се отчете успешната детайлна реализация на основната цел на разработката.

Методологията на изследването, включваща приложението на разнообразни изследователски подходи и методи (диалектически, системен и абстрактно-логически подход, сравнителен анализ, диагностичен анализ, конструктивен метод, статистически методи, анкетно проучване), разкрива уменията на докторанта да синтезира, систематизира, верифицира и въз основа на това да аргументира дисертационната си теза.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

В дисертационния труд се съдържат редица постановки, идеи и предложения, които могат да се оценят като приноси с научен и практико-приложен характер.

Приноси с научен характер:

- Направен е системен теоретичен анализ на регионалната конкурентоспособност, на понятийния апарат и на релацията конкуренция – пазар.
- Анализирано е въздействието на принципа на свободна пазарна конкуренция при наличието на конкуренция и при отсъствието на конкуренция.
- Формулирани са последиците от нарушаването на принципа на свободна конкуренция в икономически и административно-наказателен аспект.

Приноси с практико-приложен характер:

- Проведено е емпирично изследване сред МПС в област Благоевград, участници на принципа на свободна конкуренция на регионалния пазар.
- Обосновани са насоки с практико-приложен характер за повишаване конкурентоспособността на регионите.

Приемам претенциите на докторанта за приносните моменти в дисертационния му труд. Като цяло стилът им на описание е приемлив.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Списъкът с публикации на докторанта Иван Кочев съдържа три доклада, представени на международни научни конференции: „Theoretical aspects of regional competitiveness and its effectiveness“, In: International scientific conference: Trends in management of regional development and security, collection of reports, Ravda-UNWE, Bulgaria, 2018, pp. 181-187; „Concept for improving competitiveness of enterprises in bulgaria“, In: International scientific conference: Trends in management of regional development and security, collection of reports, Ravda-UNWE, Bulgaria, 2018, pp. 194-201; „Modern methods and stages for assessment and analysis competitiveness in the regions“, In: II International Scientific Conference: Regional development and cross-border cooperation, Book of Proceedings, Pirot, Serbia, 2019, electronic edition, pp. 655-660.

Съдържанието на докладите популяризират основните приносни моменти изследванията на докторанта. Това разкрива способността на Иван Кочев да информира по подходящ начин научната общност за развитите от него идеи по темата на дисертационния труд.

6. Оценка на автореферата

Депозираният автореферат е в обем 35 страници. Той е добре оформен и неговото съдържание кореспондира коректно с основния труд. Авторефератът е съставен съобразно изискванията, като отразява в синтезиран вид съдържанието на трите глави в дисертационния труд, тезата, обекта и методологията на научното изследване, както и получените крайни резултати.

Авторефератът включва и справка на приносните моменти в проведеното научното изследване. Справката е съставена правилно и отразява обективно постигнатите от докторанта научни резултати.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Няколко критични бележки имам към дисертационния труд, които би следвало докторантът да приеме като препоръки:

Първо: Нарушена е логическа последователност на някои места в изложението на глава втора.

Второ: Би било добре във втора глава, т.2.3. докторантът да конкретизира кои са съвременните изследователски методи, използвани при емпиричния анализ и оценката на конкурентоспособността, защо ги определя като съвременни, какви са предимствата от тяхното използване.

Трето: В глава трета, т.3.3 не става ясно какви са възможностите за прилагане на добри европейски и световни практики за мониторинг и оценка на конкурентоспособността на предприятията. Би било добре да се посочат конкретни практики и да се анализира възможността за прилагането им у нас.

Направените препоръки не се отразяват върху оценката ми за дисертацията като научен труд.

8. Заключение

Разработката има качества на дисертационен труд за присъждане на научната и образователна степен „доктор”, тъй като представя способностите на докторанта да идентифицира и изследва актуален научен проблем, да обобщава мнения, да проучва практиката и да прави изводи и препоръки.

Съдържащите се в разработката приноси и общото ми положително становище за нея като научен продукт, ми дават основание да дам своята **положителна оценка** на дисертационния труд на тема „Развитие на МСП като фактор за повишаване на регионалната конкурентоспособност”. Въз основа на това препоръчвам на членовете на Научното жури **да присъдят** на ИВАН ЙОРДАНОВ КОЧЕВ научната и образователна степен „ДОКТОР” по научна специалност „Администрация и управление (регионално развитие)” в професионално направление 3.7 Администрация и управление.

24.01.2020 / гр. София

Подпис:

/проф. д-р Галина Куртева/

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

R E V I E W

by

Prof. Dr. GALINA GEORGIEVA KURTEVA,
Professional field: 3.7. Administration and Management,
Scientific specialty: Social Management,
HEI/Scientific Organization: Burgas Free University

Subject: dissertation for the award of educational and scientific degree "Doctor" in the professional field 3.7 Administration and Management, scientific specialty "Administration and Management (Regional Development)" at UNWE.

Occasion for submitting the review: participation in the composition of the scientific jury on defense of the thesis (dissertation), according to Order No. 3224 / 20.12.2019 of Vice-Rector of Scientific Research Activity at the University of National and World Economy.

Author of the dissertation: ***Ivan Yordanov Kochev***

Thesis topic: *Development of Small and Medium-Sized Enterprises as a Factor for Increasing Regional Competitiveness*

Supervisor: *Assoc. Prof. Dr. Georgi Nikolov*

1. Applicant information

Ivan Yordanov Kochev holds a Master's Degree in Economics, obtained in 2005 at "St. Cyril and St. Methodius" University of Veliko Tarnovo. Since 1991 he occupies the position of a President of Eurocredit Bulgaria. He is fluent in English, and has good knowledge of Russian, German and Greek.

According to Order № 3387/19.12.2018 of the Rector of National and World Economy, Ivan Kochev was enrolled in PhD self-study at the doctoral program Administration and Management (regional development) professional field 3.7 Administration and Management at the Department of Regional Development, faculty Management and Administration of UNWE. According to Order No. 3251 / 30.12.2019 of the Rector of the UNWE, as of 18.12.2019 the candidate has been dismissed with the right to defend the dissertation work.

As a doctoral student Ivan Yordanov Kochev has fulfilled all the requirements planned in the individual training plan. He has participated with three research papers at international scientific conferences. It is evident from the Report presented for the implementation of the minimum national requirements under the Law on Development of the Academic Staff of the

Republic of Bulgaria art. 2b, para. 2 and 3, Ivan Yordanov Kochev has the required points for obtaining a doctorate degree.

2. General characteristics of the dissertation presented

2.1 Structure and volume of the thesis

The dissertation has a classic structure - an introduction, three chapters, a conclusion, a list of used literature and is generally logical and well balanced across the three chapters. The main text of the study is supported by 12 figures and 19 tables. *The volume of the dissertation is 187 pages, which is more than satisfactory.*

In substantive terms, in the introduction the doctoral student presents the main thesis, justifies the relevance of the study, the purpose of the research, the research tasks, as well as the applied methods of the problems in the dissertation.

The first chapter has a conceptual character and in it the author outlines the theoretical and methodological foundations of the competitiveness of small and medium-sized enterprises. A good impression makes the doctoral student's ability to successfully identify and subsequently thoroughly investigate and analyze problems in managing the competitiveness of enterprises in regional context. *In the second chapter*, the doctoral student presents the results of an empirical study of the competitive behavior of SMEs and society in the Blagoevgrad district and its relation to the sustainable social and economic development of the area for enhancing regional competitiveness. The PhD student bases his research on the fact that the process of regional development predetermines the socio-economic and technical conditions under which the relevant structural element (natural, legal or non-profit legal entity) functions. Based on the analysis of the results of regional competitiveness studies as a cumulative result of factors, as well as the study of the engines of competitiveness in the region (Blagoevgrad district), the author summarizes that regional competitiveness could be investigated in two main aspects - competitive assets and competitive results. The study of popular approaches to research the competitiveness of enterprises allows the doctoral student to propose his own methodological framework for analysis. This allows him to systematize the main factors that determine the competitiveness of the region and defends his thesis that the state of these factors can be influenced and in this sense regional competitiveness could be considered a manageable variable. Logically, *in the third chapter*, based on the analysis of the results of the conducted research, the PhD student focuses on the possibilities for improving the competitiveness of the enterprises in Blagoevgrad region, proposes specific measures and activities for improving their competitiveness, as well as presents the opportunities for the implementation of good European and world practices for monitoring and evaluating the competitiveness of enterprises.

It can be summarized that in all three chapters, PhD student Ivan Kochev demonstrates a certain ability to clearly highlight and substantiate his scientific views on enhancing regional competitiveness by creating conditions for sustainable growth of small and medium-sized enterprises in the region. The conclusion of the dissertation summarizes the results of the completed tasks set out in the introduction. It is good impression that on the basis of the research the doctoral student has identified the possibilities for further development of the ideas presented in the dissertation.

2.2 Evaluation of: relevance of the topic; purpose; tasks; object; subject; main thesis of the dissertation

The dissertation is devoted to an eternally relevant issue related to regional competitiveness, which is predetermined by the production capacities of the region and in this sense is a function of the competitiveness of regional enterprises. The relevance of the studied issues is justified by the need to develop a scientifically sound and practically applicable methodological framework for empirical research on the competitiveness of enterprises. According to the PhD student, acquiring knowledge about the competitiveness of the

enterprise, learning the methods of its evaluation, as well as mastering the approaches and strategies for improving the competitiveness is a current problem for the regional economy and, respectively, for building regional development models in national, regional / local plan. The study is relevant and significant in terms of the objective that the existing publications on the subject of regional competitiveness of enterprises are not sufficient to cover current problems and to analyze the future challenges related to digitalization of the economy and transformation and to the new industrial revolution 4.0.

The subject of research in the dissertation is the region of Blagoevgrad in terms of deriving the regional specificity in the competitiveness of the enterprises in the territorial unit. The focus of the dissertation research is placed on the Blagoevgrad region, where empirical studies of competitiveness are used to trace the peculiarities of the development of small and medium-sized enterprises depending on the functioning regional environment. *The purpose* of the PhD student is to determine to what extent the development of small and medium-sized enterprises is a factor for increasing regional competitiveness at the district level in the Republic of Bulgaria. *The research tasks* by which the doctoral student fulfills the set goal are aimed at systematization of the main theoretical and methodological issues of the enterprise competitiveness; defining the foundation of the concept of enterprise competitiveness management; the presentation of the main content characteristics of the individual components of the system for analysis and assessment of regional competitiveness; the development of a methodological framework for empirical research on both the competitiveness of the individual enterprise and the competitiveness of the regional economy as a whole; approbation of the developed methodology for practical empirical study of the competitiveness of specific regional enterprises. In accordance with the purpose, the object of the research in the dissertation is the competitiveness of the enterprise. The main thesis of the doctoral candidate is that the dynamics and the level of competitiveness of the enterprise in the individual territorial unit depends on a series of external and internal factors influencing the socio-economic development and shaping the competitive potential of enterprises of a different rank. The PhD student argues his thesis by examining two hypotheses related, on the one hand, to the fact that the factors determining the level of regional competitiveness can be measured dynamically, and, on the other, to the possibility of influencing regional policies and a range of policy levers. realizing the potential of individual businesses in the region to enhance the competitiveness of the regional economy.

My overall assessment is that the doctoral student correctly substantiates the relevance of the problem he is researching, has clearly outlined the purpose and object of his dissertation research and correctly defined his main thesis and the limiting conditions for its proving. Development is essential for solving a real and complex problem related to regional competitiveness.

2.3. Scientific literature used

The presented list of used literature contains a total of 162 sources in Bulgarian and English, which is a testimony to the literary knowledge of the doctoral student on the subject. The literature used is diverse, sufficient and focused on the scientific problem under study. It is appropriately used in dissertation work, which reveals the ability of the doctoral student to carry out scientific selection and to be critical of foreign opinions and concepts, when substantiating his opinion on the research problem. Literary sources have been correctly used according to accepted citation requirements in scientific publications, which testifies to the ethics of the author.

3. Evaluation of the scientific and applied results obtained

The main results of the research are presented in different parts of the dissertation:

- Chapter one: The main theoretical and methodological issues of enterprise competitiveness are defined, focusing on the methodological and applied difficulties in analyzing the competitive advantages of the enterprise in terms of their role in regional development, respectively, regional competitiveness. The main characteristics and stages of the enterprise competitiveness management process are outlined.
- Chapter two: Methods and stages in assessing regional competitiveness are systematized. The possibilities of different methods in the analysis of the competitiveness of the enterprises in Blagoevgrad district are presented. A brief analysis of the general profile of Blagoevgrad District (geographical location, economy, infrastructure, innovation and modernization, social development) has been carried out. A methodological framework for empirical study of the competitiveness of the individual enterprise and of the regional economy as a whole in Blagoevgrad district has been developed and the results of the conducted research are analyzed.
- Chapter Three: The opportunities for enhancing regional competitiveness (Blagoevgrad District) have been identified by proposing specific measures and activities to improve economic efficiency in selected areas of impact: internal economy; regional policy; business environment.

The results in the dissertation work are theoretical, methodological and applied in nature and correspond fully with the set of goals in the introduction of the dissertation work, which is a reason to consider the successful detailed realization of the main goal of the development.

The research methodology, that includes the application of various research approaches and methods (dialectical, systematic and abstract-logical approach, comparative analysis, diagnostic analysis, constructive method, statistical methods, questionnaire research), reveals the ability of the doctoral student to synthesize, systematize, verify and on that basis to justify his dissertation thesis.

4. Evaluation of scientific and applied contributions

The thesis contains a number of productions, ideas and suggestions that can be evaluated as contributions of a scientific and practical nature.

Scientific contributions:

- A systematic theoretical analysis of regional competitiveness, of the conceptual apparatus and of the competition - market relation has been made.
- The impact of the principle of free market competition in the presence of competition and in the absence of competition is analyzed.
- The consequences of the violation of the principle of free competition in economic and administrative-penal aspect are formulated.

Practical contributions:

- An empirical study was conducted among small and medium-sized enterprises in Blagoevgrad region, participants of the principle of free competition in the regional market.
- Practical guidelines for enhancing the competitiveness of the regions are justified.

I accept the doctoral student's claims for his contributions to his dissertation. Overall, their description style is acceptable.

5. Evaluation of dissertation publications

The list of publications by PhD student Ivan Kochev contains three papers presented at international scientific conferences: „Theoretical aspects of regional competitiveness and its

effectiveness“, In: International scientific conference: Trends in management of regional development and security, collection of reports, Ravda-UNWE, Bulgaria, 2018, pp. 181-187; „Concept for improving competitiveness of enterprises in Bulgaria“, In: International scientific conference: Trends in management of regional development and security, collection of reports, Ravda-UNWE, Bulgaria, 2018, pp. 194-201; „Modern methods and stages for assessment and analysis competitiveness in the regions“, In: II International Scientific Conference: Regional development and cross-border cooperation, Book of Proceedings, Piro, Serbia, 2019, electronic edition, pp. 655-660.

The contents of the reports promote the major contributors to the PhD student's research. This reveals Ivan Kochev's ability to adequately inform the scientific community of ideas he has developed on the topic of his dissertation.

6. Evaluation of the abstract

The submitted abstract is in volume of 35 pages. It is well designed and its content corresponds correctly with the main work. The abstract is compiled according to the requirements, reflecting in synthesis the content of the three chapters in the dissertation, thesis, object and methodology of the research, as well as the obtained final results.

The abstract includes a reference to the contributing moments in the scientific research. The report is properly drafted and reflects objectively the scientific results achieved by the doctoral student.

7. Critical notes, recommendations and questions

I have some critical notes on the thesis that the doctoral student should consider as recommendations:

First: The logical sequence in some places in Chapter Two is broken.

Second: It would be good in Chapter Two, Section 2.3 the doctoral student to specify what are the current research methods used in the empirical analysis and assessment of competitiveness, why he defines them as modern, what are the advantages of using them.

Third: In Chapter Three, point 3.3, it is not clear what the possibilities are to apply good European and world practices for monitoring and evaluating the competitiveness of enterprises. It would be good to point out specific practices and analyze the possibility of their application in our country.

The recommendations made do not affect my assessment of the dissertation as a scholarly work.

8. Conclusion

The developed research has the qualities of a dissertation for the award of the scientific and educational degree "doctor", as it presents the ability of the doctoral student to identify and research current scientific problem, to summarize opinions, to study the practice and to make conclusions and recommendations.

The contributions contained in the dissertation and my overall positive opinion of it as a scientific product give me a reason to provide my **positive assessment** of the dissertation on the topic „Development of Small and Medium-Sized Enterprises as a Factor for Increasing Regional Competitiveness“. On this basis, I recommend the members of the Scientific Jury to award to IVAN YORDANOV KOHEV the scientific and educational degree "Doctor" in the specialty "Administration and Management (Regional Development)" in the professional field 3.7 Administration and Management.

24.01.2020 / Sofia

Signature:

/Prof. Dr. Galina Kurteva/